

Davidsonkoeien maakten belofte waar in Japan

Zeventien geslachten scheiden Davidson 8 en Zella Rose OS Valencia

Ruim negentig jaar geleden werden namens de Japanse regering Noord-Hollandse en Friese koeien aangekocht voor kapitale prijzen. Onder hen, van Joris Ruyter uit Oosterblokker, Davidson 8 – de stammoeder van de beste Japanse jonge koe van 2003.

Joris Ruyter

Marijke Commandeur

Shintaro Inatsugi, de directeur van het Japanse zwartbontstamboek, kent de weg in het internationale koeienland. Sinds de oprichting van de wereldorganisatie van zwartbontstamboeken – waarvan de eerste bijeenkomst in 1964 in Amsterdam werd gehouden – treffen de leiders elkaar geregeld. Dat was anders in 1957, toen vanuit het belangrijkste Japanse fokdistrict, Hokkaido, een brief binnenkwam, gericht aan het Noord-Hollandse rundveestamboek. Dat was helaas in 1916 al opgeheven, maar de brief kwam toch terecht in Alkmaar bij bondssecretaris Piet Koster. De Japanse briefschrijvers vroegen om informatie over stokoude importkoeien en -stieren uit Friesland en Noord-Holland. Kennelijk was er informatie verloren gegaan over die vroege emigranten, over de werkelijke wegbereiders: twee stieren en acht koeien, die al in 1889 de immense zeereis aanvaardden. Met zorg waren ze uitgezocht. In Friesland was Kornelis Kuperus, boer en fokvee-uitvoerder in Marssum de gids, in Noord-Holland Reindert Visser uit Berkhout, de secretaris van de provinciale regelingscommissie.

Een van de meest opvallende aankopen in Friesland betrof de stier Zeppelin in 1911. Namens de Japanse regering toog vertegenwoordiger Sato naar de stal van Simon Knol in Hartwerd, waar hij in de box de jongste stier zag. Die was op 26 maart 1910 geboren, de dag waarop de Duitse graaf Ferdinand von Zeppelin met zijn luchtschip boven Friesland zweefde. Dat maakte op Knol zo'n indruk, dat hij afweek van zijn consequente stelregel alle dieren uit de Adema-fami-

Davidson 14, haar beide ouders gingen naar Japan

lie die naam te geven. Zeppelin bleek in de eerste plaats een puike stierenfokker te zijn: de bekendste zoon werd de preferente Pel 17.

Ingewikkelde boekhouding

Het bleek in 1957 nog lang geen sinecure de Japanse vraag naar de herkomst van de Noord-Hollandse dieren te beantwoorden. Er moest namelijk geput worden uit diverse bronnen: de plaatselijke fokvereniging, het Centraal Register van de in 1903 opgerichte Bond van Rundveefokverenigingen, het Noord-Hollands Rundvee-Stamboek en het Nederlandsche Rundvee-Stamboek. Een complicatie daarbij was nog dat de boekhouding van de één niet zonder meer door de ander werd overgenomen.

De meest prangende vraag van de Japanners gold de achtergrond van de Davidsons, waarvan er al in 1911 twee jonge vertegenwoordigers aan Japan werden verkocht door Joris Ruyter uit Oosterblokker. Ze stamden af van de in 1901 geboren Davidson, ingeschreven in het NHRS onder nummer 1949, maar ook als nummer één bij de fokvereniging Blokker-Westwoud. Een koe met een stokmaat van 143 cm en als vijfjarige goed voor een productie van 5969 kg melk met 3,25 % vet. Het ging hierbij om de Bflijst, de berekende jaaropbrengst. De werkelijke melkgift werd gedeeld door de som van de melkdagen en de droogstaldagen en de uitkomst werd vermenigvuldigd met 365. Een eeuw geleden zocht men derhalve in Noord-Holland al naar de meest reële vertaling van de melkcontrolecijfers.

Davidson en haar dochters waren al snel geliefd: in eigen stal, maar ook bij de Japanners. In 1913 wisten ze de tweejarige Davidson 11 los te weken. Ze was via moeder Davidson 7 (een met 81,1 punten in het NHRS gehonoreerde matige melkproducente, uitgerust met 'een groote bles') een kleindochter van de oude stammoeder. Davidson 11 had bij de recente stamboekkeuring van inspecteur Elias Koster bij het NHRS niet meer dan 76,2 punten gekregen. Haar haarkleur kon kenmerkend voor haar familie genoemd worden: 'lichtzwartbont met bonten kop, zwarte vlek op den onderarm, dito achter den elleboog rechts, twee zwarte vlekken op een onderarm links.'

Davidson 11 vertrok naar Japan, samen met twee stalgenotes en met de stier Frans 64, een zoon van de preferente Frans 41 uit stal Groneman in Wieringerwaard, waarvan ze vlak voor haar vertrek nog een vaarskalfje had gebracht: Davidson 14.

Davidson 8 (boven), ingeschreven in fokregister Blokker-Westwoud (326), in het NHRS (5764) en het NRS (5821 Register)

Zijn evenmensch deelen...

Joris Ruyter, boer op de Woudhoeve in Oosterblokker, zag Reindert Visser graag komen met de Japanse gasten, want ze hadden flink gevulde buidels bij zich. Vergenoegd trok Ruyter na de transacties naar het gemeentehuis, waar hij als wethouder en loco-burgemeester een gezien man was. Hetzelfde gold voor waar hij optrad als kerkmeester van het dorp. 'God zegende zijn arbeid en hij liet zijn evenmensch in de vruchten daarvan deelen', aldus de dorpspastoor bij Ruyters overlijden in maart 1928.

Op de boerderij wist hij de zaken puik beheerd door zijn vrouw Marijke Commandeur. Ze kende alle koeien en leerde de zes zonen de waarde van mooie melk- en fokkoeien te onderkennen. Van haar werd bij haar dood in februari 1929 gezegd: 'Een voorbeeldige huisvrouw, arbeidzaam in hooge mate, steeds bezorgd voor haar huisgezin, onverschillig voor de wereld met haar ijdelheden en vermaken.'

Reindert Visser, de gids van de Japanners in Noord-Holland, had in 1897 de aanzet gegeven tot de oprichting van de eerste fokvereniging in Berkhout en later zou hij als secretaris-penningmeester van de Provinciale commissie voor de veefokkerij een belangrijke rol spelen. Het 'grote' NRS uit Den Haag zag Visser helemaal niet zitten; hij bestreed de naar zijn mening elitaire en bureaucratische instelling van het nationale stamboek en hij zag dan ook liever dat de Noord-Hollandse fokkers hun dieren lieten opdraven op de tentoonstellingen in eigen provincie.

Beste melkkoe

Eind 1913 kwam Visser met vertegenwoordigers van de gouvernementele fokkerij-organisatie Tsukisamu van Hokkaido heel bewust het erf van de Woudhoeve oprijden. Joris Ruyter kende het doel: zijn driejarige topkoe Davidson 8, geboren uit de stammoeder Davidson 1 toen die al negen jaar oud was. Haar vader was de puike, met 87 punten ingeschreven stier Klaas uit de stal van Metselaar in Twisk, zelf een zoon van Frans 17, gefokt door Johannes Groneman, die bij de fokvereniging van Twisk voor commotie zorgde toen hij de stierenleider op de hoorns nam. Davidson 8 had op de tentoonstellingen in Schagen, Zaandam en Purmerend steeds in haar klasse gewonnen en bij de laatste keuring was ze, ondanks haar jeugd, uitgeroepen tot de beste melkkoe.

Joris Ruyter had met zijn vrouw en zijn zoons Cees en Arie afgesproken de koe niet te verkopen. Beleefdheidshalve zou hij dui-

J. Ruijter, Ooster-Blokker.
5763. —.—.—.—, Wilhelmina. B.W.325. —.—,1910
3 j 157:137.142:42.69.185:54.52.53: gew. 82,5.
K. b. ab : R. b. b. b. ab. ab. ab. bc : St. b : Mt. b. b. b : Ti. b :
2 j. Jan. 115.291.3.54.8.97.3241 :
Matig evenredig gebouwd; iets laag en licht van voorbouw.
5764. 380.1949.—.—, Davidson 8. B.W.326. —.—,1910
3 j 154:137.142:41.74.197:54.52.51: vet. 87,2.
K. ab. ab : R. ab. b. b. ab. ab. b. ab : St. b : Mt. ab. ab. b : Ti. ab :
2 j. Febr. 165.430.3.45.8.99.4781 :
Goed evenredig gebouwd; stand kon iets sterker; veel adel.

zend gulden vragen. De Japanners boden negenhonderd gulden – zo'n 10.000 euro in onze tijd. Toen liet Ruyter z'n vaderlijk gezag gelden en gaf hij geluk, hoe de jongens die beslissing ook aanvochten. Het nationale landbouwblad De Veldbode besteedde aandacht aan de transactie. 'De Japanners mogen in vele opzichten nog bij ons achterstaan, dom zijn ze niet. Zij voeren nu ook al

Boven: Zella Rose Pre Cristian B, kampioene 1985 Japan, 12 generaties verwijderd van Davidson 8

Onder: Zella Rosa OS Valencia, kampioene 2003 Japan, 17 generaties verwijderd van Davidson 8

George Ruyter in 1979 onthaald in Japan

Nederlandsch fokvee in en zien er niet tegenop het goede ook met goed geld te betalen', zo luidde het eigentijdse commentaar bij de foto van Davidson 8.

Al weten de kleinzoons van Joris Ruyter (intussen ook alweer zeventigers of tachtigers) het niet meer, uit overlevering is bekend dat de Davidsons enkel te koop waren omdat ze nog wel eens een los zwart vlekje onder aan de benen toonden – een gruwel destijds in stamboekland. De familie moest het in Oosterblokker vooral hebben van Davidson 14, pas geboren toen haar ouders Frans 64 en Davidson 11 naar Japan gingen. Een mooie melkkoe, 138 cm op het kruis, 79,5 punten en als vaars goed voor 4269 kg melk met 3,59% vet in 320 melkdagen, wat zich vertaalde in een BJ van 4025 kg melk. Haar eerste kalveren waren zoons en dat had men op de Woudhoeve ongetwijfeld graag anders gezien. Het duurde nog enige jaren en toen was de naam Davidson van de bordjes boven de koeien verdwenen.

Zeventien generaties

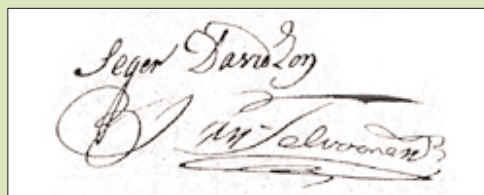
In Japan ging het heel wat beter met de Davidsons. Davidson 8 werd gestald op het Hokkaido Shijyo-fokbedrijf en op diverse bedrijven kregen haar nakomelingen enorme invloed. Haar achterkleindochter Pontiac Davidson kwam bij driemaal daags melken al tot een jaarproductie van 14.231 kg melk met 4,2% vet en de zes generaties van de stammoeder verwijderde stier Spring Bank Davidson 3 was in zijn dagen een fokstier van naam en faam bij de KI van Hokkaido.

De brief van 1957 aan het toen al meer dan veertig jaar opgeheven Noord-Hollandse stamboek bewees de blijvende invloed van de Davidsons en die was nog altijd actueel toen George Ruyter (na grootvader Joris en vader Arie boer op de Woudhoeve) samen met, en adviseur van Wijnand Pon in april 1979 op bezoek ging in Japan. 'Toen we bij de Elmlane Farms in de stal kwamen, troffen we daar vrijwel niets anders dan Davidsonkoeien aan', zo denkt Ruyter terug aan die aparte ervaring. Hij herinnert zich het bijzondere onthaal bij de KI-verenigingen en op de bedrijven, waar men het bezoek van de kleinzoon van Ruyter in stijl wenste te vieren. Directeur Inatsugi van het Japanse stamboek laat nu weten dat de Davidson-moederlijn nog niets aan glorie heeft verloren. Hij wijst op de Japanse kampioenskoe van 1985 Zella Rose Pre Cristan B – een dochter van de Canadese Romandale Count Cristan – die twaalf generaties is verwijderd van Davidson 8. En nog heel recent is het succes van haar stalgenote Zella Rose OS Valencia (dochter van Comestar Outside) die vorig jaar als tweejarige kampioene werd op de Holsteinshow van Hokkaido, het fokkerijcentrum van Japan. Valencia – zo zegt Inatsugi – is 17 generaties verwijderd van die beroemde koe uit West-Friesland: Davidson 8.

Reimer Strikwerda

Davidson: bijzondere naam

Slot van het (getekende) testament

Hoewel niet met zekerheid na te gaan, de kans is bijzonder groot dat de eerste Davidson uit 1901 door Joris Ruyter als een veelbelovende, anonieme melkkoe is gekocht van veehandelaar Davidson. Dat was dan een nazaat van Dirk Davidson, die rond 1740 met een lading vee vanuit Oost-Friesland met zijn boot landde bij het gehuchtje Tersluis bij Venhuizen. Daar trof de nazaat van een Schotse familie de boerendochter Lijsbeth Hendriks, met wie hij in 1741 in Venhuizen trouwde. Davidson was een ondernemend man, die diverse boerderijen en landerijen kocht, maar wiens vee ook door de veepest werd getroffen. Zijn zoon Zeger Davidson (geboren in 1764) volgde hem op als boer en als koopman. Hij wordt – vooral in het boek '...tot in den dood' van de beroemde romanschrijfster Jannetje Visser-Roosendaal – gekenschetst als een avontuurlijk man, die zich tijdens de Franse overheersing een felle Oranjeklant toont, die zijn paard Willemijntje had geleerd een rondje te steigeren wanneer hij 'Oranje boven' in het oor fluisterde. Wanneer hij in 1799 voer en stro zal leveren aan de Engelse troepen, die vanuit het westen van Noord-Holland het Franse bastion zullen trachten te doorbreken, wordt hij gearresteerd in Enkhuizen. Hij wordt naar Alkmaar gebracht, waar hij tweemaal wordt verhoord en ter dood wordt veroordeeld. De legende wil dat Zeger Davidson vraagt nog een dag naar huis te mogen om afscheid te nemen van zijn hoogzwangere vrouw Anna Reinders Groot en zijn testament op te maken. Hij krijgt toestemming, dendert op zijn paard naar Tersluis, neemt afscheid, maakt bij een notaris in Alkmaar in het Frans en het Nederlands zijn testament en meldt zich weer bij de Fransen. Op 26 september 1799 wordt Zeger Davidson bij Castricum gefusilleerd. In Venhuizen is een straat genoemd naar deze beroemde streekgenoot, die onder zijn nazaten diverse boeren, veehandelaren en slaggers kent. Aan de Buurt in Venhuizen – met het zicht op Tersluis – woonde destijds Jacob Jan Bakker, nazaat van Dirk, de oudste zoon van Zeger Davidson, en van Dirks jongste dochter Lijzabet Davidson. Jacob Jan Bakker, boer en commissionair, deed het De Buurt-fokbedrijf over aan zoon Reier, terwijl de zoons Zeger en Cor in de fokveehandel gingen. Zeger Bakker, de laatste directeur van IVM, had de originele Franse versie in zijn bezit van het testament van Zeger Davidson. Na zijn overlijden heeft kleinzoon Zeger Bakker het geërfd.

Het doodvonnis van Zeger Davidson

